

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे
बी. ए. - (विशारद) सामाजिकशास्त्रे

E
Batch 2020-21

परीक्षा : मे - २०२२

द्वितीय वर्ष

सत्र - ३

विषय:- भारतीय समाज (भाग-१) (SC-303)

दिनांक: २६/०५/२०२२

गुण : १००

वेळ : दु. २.०० ते दु. ५.३०

सूचना : १. सर्व प्रश्न सोडवा.

- प्रश्न १ खालील संकल्पना स्पष्ट करा. (कोणत्याही १०) (२०)
१. वैदिक काळ म्हणजे काय ?
 २. प्राचीन भारतातील व्यापार कसा होता ?
 ३. बलुतेदारी पद्धतीत कोणते व्यावसायिक असतात ते लिहा.
 ४. आर्थिक निःसारण याची आकडेवारी कोणी दिली ?
 ५. इंग्रजांनी कशावर आधारलेले राज्य प्रस्थापित केले ?
 ६. भारतात पहिली जनगणना केंव्हा झाली ?
 ७. भारतीय जनगणनेनुसार साक्षर कोणाला म्हटले जाते ?
 ८. भारतीय जातीव्यवस्थेतील चार वर्ण कोणते ?
 ९. भारतातील शहरे कशामुळे झपाट्याने वाढली ?
 १०. भारतात कोणते धर्म बहुसंख्येने आहेत ?
 ११. स्वातंत्र्यप्राप्तीनंतर कोणते नवीन पर्व सुरु झाले ?
 १२. शिख धर्म केंव्हा व कोणी सुरु केला ?
- प्रश्न २ टिपा लिहा. (कोणत्याही चार) (२०)
१. ब्रिटिशपूर्व भारतातील आर्थिक व्यवस्था
 २. ब्रिटीशांची शासन पद्धती
 ३. भारतातील लोकसंख्या वाढीची कारणे
 ४. भारतीय कुटुंबसंस्था
 ५. भारतातील जातीव्यवस्था
- प्रश्न ३ थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही तीन) (४५)
१. ब्रिटिशपूर्व काळातील भारतीय ग्रामीण समाजाची आर्थिक वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
 २. ब्रिटीशकालीन भारतीय समाजात झालेले सामाजिक बदल स्पष्ट करा.
 ३. भारतातील विवाहसंस्थेचे बदलते स्वरूप यावर माहिती लिहा.
 ४. भारतातील जातीव्यवस्थेची प्रमुख वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- प्रश्न ४ दिर्घ निबंध / सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणतेही एक) (१५)
१. भारतातील कुटुंबनियोजनाच्या कार्यक्रमातील तरतुदी थोडक्यात स्पष्ट करून कार्यक्रमाचे मूल्यमापन करा.
 २. आधुनिक काळातील जातीव्यवस्थेतील परिवर्तनाची कारणे स्पष्ट करा.

TILAK MAHARASHTRA VIDYAPEETH, PUNE
B.A. – SOCIAL SCIENCES
EXAMINATION: MAY - 2022
SECOND YEAR
SEMISTER - III
Sub: Indian Society (Part-I) (SC-303)

Date: 26 /05/2022

Total marks: 100

Time: 2.00pm to 5.30 pm

Instructions: 1) Attempt all questions

- Q.1. Explain the concept. (Any 10) (20)**
1. What is vedic period ?
 2. How was ancient Indian trade and commerce ?
 3. Which are the occupations in Balutedari ?
 4. Who gave the statistics of economic drain.
 5. On what basis the British established there rule ?
 6. First Indian census
 7. Who is literate in Indian census ?
 8. Which are the four Varna in Indian caste system ?
 9. What was the cause of rapid growth of cities in India ?
 10. Which are the largest religious groups in India ?
 11. What new things started after Independence in India ?
 12. Founder and period of establishment of Sikhism.
- Q.2. Write short notes. (Any Four) (20)**
1. Economic system in India before British rule
 2. British administrative system
 3. Causes of population growth in India
 4. Institution of family in India
 5. Caste system in India
- Q.3. Answer the following questions in brief. (Any Three) (45)**
1. Write characteristics of rural economic system in India during British rule .
 2. Describe in brief the social changes that took place in Indian society during British rule.
 3. Write a note on changes in marriage system in India.
 4. Explain the important characteristics of caste system in Indian society.
- Q. 4. Essay type/ Open ended question. (Any One) (15)**
1. Explain provisions in family planning programme in India and critically evaluate the family planning programme.
 2. Write in detail about causes of changes in caste system in modern era.